

رویدادهای مهم بین المللی و منطقه ای

جهان در هفته‌ای که گذشت: اختلاف روسیه و اوکراین و بحران انرژی در جهان راديو آلمان: یکشنبه 11 دی 1384 - اول ژانویه 2006

اتومبیل‌های گازسوز در اروپا محبوبیت می‌یابند. اما آیا سوخت آن‌ها برای همیشه تامین خواهد شد؟ آخرین هفته سال را، در دامن تنش‌های پایدار پشت سر نهادیم: عراق همچنان درگیر آدم‌ربایی، بمب‌گذاری و عملیات انتحاری بود، در فلسطین درگیری‌های خونین ادامه یافت و در اروپا اختلاف شدید اوکراین و روسیه نگرانی آفرید.

بررسی این هفته خود را، از خاورمیانه آغاز می‌کنیم، که همچنان صحنه تنش‌های خونین است و چرخش سال در آن متأسفانه نویدبخش چشم‌انداز بهتری نیست. در عراق، تنها امید، می‌تواند آن باشد که وعده خروج ۹۰۰۰ سرباز آمریکایی و بخشی از نیروهای انگلستان در سال آینده تحقق یابد. واشنگتن و لندن به نقشی که مجلس ملی می‌تواند در زمینه آرام ساختن اوضاع ایفا کند دل بسته‌اند و این بی‌پایه نیست. این بار، حضور احزاب سنی مذهب در مجلس، شاید زمینه ساز تفاهم بیشتر میان گروه‌های قومی و مذهبی عراق باشد.

این هفته، پارلمان کره جنوبی نیز، با خروج حدود یک سوم سربازان خود از خاک عراق موافقت کرد. اما از سوی دیگر شاهد ادامه تنش‌های خونینی بودیم که به گزارش خبرگزاری‌ها دهها کشته و زخمی بر جای نهاد. دردناک‌ترین ماجرا، حمله به یک خانواده شیعه در نزدیکی کربلا بود که منتهی به قتل یازده عضو این خانواده شد. در یک زندان بغداد نیز، هنگامی که گروهی از زندانیان قصد فرار داشتند، حمام خونی به راه افتاد که منتهی به قتل یازده زندانی و هشت محافظ شد.

در حالی که دولت فرانسه بر تلاش‌های خود برای آزاد سازی مهندس "برنارد پلانن" می‌افزود، گروه‌های شورشی، این هفته یک مهندس لبنانی را نیز گروگان گرفتند. شورشیان، اغلب شهروندان خارجی و بی‌دفاعی را گروگان می‌گیرند که برای پاری رساندن به مردم وارد عراق شده‌اند. به این دلیل، اقدامات آن‌ها از پشتیبانی مردم برخوردار نیست. این هفته، حتی شاهد تظاهرات گروه‌هایی از مردم بغداد بودیم که خواستار آزادی همه گروگان‌های خارجی بودند.

در فلسطین نیز، هفته‌ای پرتنش را پشت سر نهادیم. پس از آن که شبه نظامیان فلسطینی چند شهرک اسرائیل را با موشک‌های قسام هدف قرار دادند، نیروی هوایی اسرائیل شش جاده منتهی به شمال نوار غزه را بمباران و در این منطقه یک نوار امنیتی حائل ایجاد کرد. در کنار این رویدادها، از یک سو هواداران گردان الاقصی سه ساختمان دولتی را در نوار غزه برای چندین ساعت به اشغال درآوردند و از سوی دیگر هجوم صد مامور پلیس فلسطینی، به یک گذرگاه مرزی میان فلسطین و مصر، سبب فرار ناظران بین المللی شد. علت این هجوم، یک دعوی خانوادگی اعلام شد که یک پلیس طی آن به قتل رسیده بود. ماموران پلیس ظاهراً می‌خواستند مانع فرار قاتل به خاک مصر شوند.

در اروپا، علاوه بر خبر پرتاب نخستین ماهواره آزمایشی راه یاب ساخت اروپا به فضا، این درگیری‌های اوکراین و روسیه بر سر گاز بود که زمینه ساز بحث روز شد. ماهواره ردیاب گالیله، از طریق اتصال به یک موشک روسی، از پایگاه فضایی بایکونور قزاقستان به فضا پرتاب شد و طراحان آن گفتند که تا سال ۲۰۱۰ میلادی ۳۰ ماهواره دیگر از این نوع به فضا خواهند فرستاد.

مسکو، چند روزی پیش از آغاز سال نو، اعلام کرد که بهای گازی را که در اختیار اوکراین می‌گذارد، به حدود ۵ برابر افزایش خواهد داد. در مقابل، اوکراین هم اعلام کرد که در صورت افزایش نرخ گاز، به موجب قراردادی که با روسیه دارد، ۱۵ درصد از گازی را که روسیه از طریق خاک این کشور به اروپا منتقل می‌کند، به نفع خود ضبط خواهد کرد. این درگیری‌ها، یکبار دیگر، سیاستمداران اروپایی را در برابر این پرسش قرار داد که تامین انرژی کشورهای آن‌ها، در آینده تا چه حد ضمانت اجرایی دارد.

درست در همین شرایط، آژانس بین المللی انرژی هم اعلام کرد: خط لوله بالتیک که قرار است در آینده گاز روسیه را به آلمان برساند، برای آلمان مفید نخواهد بود. کارشناس ارشد آژانس گفت: "روسیه، در حال حاضر، بیش از سی درصد گاز مورد نیاز آلمان را تامین می‌کند و وابستگی بیشتر به این کشور برای آلمان نگرانی آفرین خواهد بود".

نه تنها اروپایی‌ها، بلکه آمریکایی‌ها نیز نگران آن هستند که اختلاف اوکراین و روسیه، بحران جهانی انرژی را تشدید کند و مشکلات تازه‌ای برای کشورهای صنعتی بیافریند. از این رو، دولت آمریکا از روسیه و اوکراین خواست که اختلافات خود را فیصله بخشند. جواد طالعی

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

تعداد تلفات سال ۲۰۰۵ آمریکایی‌ها در عراق به سال ۲۰۰۴ نزدیک شد یکشنبه ۱۱ دی ۱۳۸۴ - اول ژانویه ۲۰۰۶

در آخرین روز از سال ۲۰۰۵ انفجارها و تیراندازی‌ها در سراسر عراق حداقل ۲۰ تن را به کام مرگ فرستاد. سربازان آمریکایی نیز در جشن سال نو شرکت کردند؛ اما ارتش از مرگ یک سرباز آمریکایی در اثر شدت جراحات وارده خبر داد که به این ترتیب تلفات آمریکایی‌ها در عراق در سال ۲۰۰۵ به سطح تلفات آنها در سال ۲۰۰۴ نزدیک شد.

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس، کمیسیون انتخاباتی عراق نیز از درخواست گروه‌های سیاسی برای حذف نام ۹۰ تن از اعضای حزب سابق بعث صدام از فهرست‌های انتخاباتی قبل از اعلام نتایج نهایی انتخابات پارلمانی خبر داد. بسیاری از عراقی‌ها به خصوص اکثریت شیعه و جامعه‌ی کرد عراق، خواهان عدم حضور بعثی‌های سابق در دولت جدید هستند؛ اما اهل تسنن این اقدام را رد نقش اقلیت در سیاست‌های عراق قلمداد کرده‌اند.

بوش نیز در نامه‌ای از تحولات سیاسی در عراق و افغانستان و تلاش‌های ارتش آمریکا در کمک به مردم عراق جهت برگزاری انتخابات در سال ۲۰۰۵ و انجام انتخابات در افغانستان تقدیر و تشکر کرد. در Camp Victory، پایگاه نزدیک فرودگاه بغداد، یک خواننده‌ی آمریکایی و یک کم‌دین که به همراه رییس ستاد مشترک ارتش آمریکا برای تشکر از سربازان به شش کشور سفر می‌کنند، وظیفه‌ی سرگرم کردن سربازان آمریکایی را بر عهده داشتند.

ژنرال پیتر پیس، رییس ستاد مشترک ارتش آمریکا، بسته‌هایی از قهوه و لیوان‌های بزرگ دسته‌دار به سربازان هدیه داد و گفت که کارمندان آمریکایی ۱۸ هزار پوند قهوه را به واحدهای نظامی آمریکا هدیه داده‌اند.

اما مردان مسلح در حمله به جنوب بغداد، پنج تن از اعضای یک خانواده‌ی اهل تسنن را کشتند. در نتیجه‌ی انفجار یک بمب جاده‌ای در بغداد نیز دو افسر پلیس کشته شدند. در نزدیکی پایگاهی واقع در ۱۰ مایلی شرق بعقوبه انفجار بمب پنج تن از اعضای حزب اسلامی عراق را به کشتن داد. به گفته‌ی پلیس، آنها موفق به یافتن اجساد شش مرد که همگی چشم‌هایشان بسته و به آنها تیراندازی شده بود در یک فاضلاب در جنوب شرق بغداد شده‌اند. شلیک خمپاره نیز یک پلیس را در بغداد به کشتن داد. مردان مسلح هم چنین صاحب یک سوپرمارکت را در بغداد کشتند. یک سرباز آمریکایی که در حمله‌ی خمپاره‌ای در بغداد زخمی شده بود، در اثر شدت جراحات وارده جان باخت و تلفات آمریکایی‌ها را به ۸۴۱ تن طی سال ۲۰۰۵ رساند که تنها پنج تن کمتر از تلفات سال ۲۰۰۴ بود. تلفات آمریکایی‌ها در عراق به ۲۱۷۲ تن رسیده است.

برخی عراقی‌های ساکن بغداد گفته‌اند که آرزوی آنها در سال جدید خروج آمریکایی‌ها از کشورشان بوده است. آمریکا اعلام کرده که با آموزش تعداد بیشتری از نظامیان و نیروی پلیس عراق آنها بتوانند مسوولیت امنیتی را بر عهده‌ی عراقی‌ها بگذارند و نیروهایشان را کم‌کم از عراق خارج کنند. بیش از ۹۰ عضو حزب بعث که کمیسیون انتخاباتی خواهان حذف نام آنها از فهرست‌های سیاسی است، شامل دو عضو ارشد حزب العراقیه متعلق به ایاد علاوی، نخست وزیر سابق عراق است. سعد عاصم الجنابی، عضو ارشد گروه علاوی می‌گوید که هنوز درخواست رسمی در این رابطه دریافت نکرده است.

علی الامی مدیر اجرایی کمیسیون بعث زدایی می‌گوید که فهرست علاوی بزرگترین تعداد را در میان این ۹۰ نفر دارد.

کمیسیون انتخاباتی می‌گوید که مدارک کافی برای ممنوعیت این ۹۰ تن در اختیار ندارد؛ اما اگر بعداً در دادگاه‌ها اتهامات عضویت بعث ثابت شود، مقام‌ها مانع از حضور آنها در دولت می‌شوند؛ حتی اگر صاحب کرسی‌های پارلمان شده باشند.

یکی از وکلای صدام اظهار داشت: هیات دفاع یک یا دو روز قبل از شروع محاکمه‌ی صدام با وی دیدار خواهد کرد.

یکشنبه ۱۱ دی ۱۳۸۴ - اول ژانویه ۲۰۰۶

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از روزنامه‌ی الوطن - چاپ عربستان - صالح العرموطی یکی از وکیل مدافعان صدام گفت که خلیل الدلیمی از وکلای صدام، وی را در جریان تدابیر امنیتی که دولت عراق و نیروهای آمریکایی برای حمایت از اعضای هیات دفاع اتخاذ کرده‌اند، قرار داده است.

العرموطی تاکید کرد که در راستای دیدار با اعضای هیات دفاع صدام، ابتدا با خمیس الکردی وکیل مدافع برزان التکریتی دیدار کرده و مذاکراتی نیز در زمینه‌ی نحوه‌ی دفاع از صدام و همدستانش صورت داده است.

وی افزود: از دلیمی خواستم تا در زمینه‌ی بررسی نحوه‌ی محاکمه‌ی صدام و هم دستانش نشستنی را بین هیات دفاع برگزار کنیم.

العرموطی تاکید کرد، دلیمی خاطر نشان کرده است که یک یا دو روز قبل از شروع جلسه‌ی بعدی محاکمه‌ی صدام در سلول انفرادی وی را ملاقات خواهد کرد.

روزنامه‌ی نیویورک تایمز نیز از افزایش مشاوران نظامی آمریکا در یگان‌های پلیس عراق خبر داد. این روزنامه‌ی آمریکایی به نقل از یک منبع نظامی آمریکا نوشت: ارتش آمریکا قصد دارد بر اساس طرحی جدید، تعداد مشاوران نظامی خود را در پلیس عراق در داخل و اطراف بغداد افزایش دهد. این منبع افزود: در حال حاضر 40 مشاور نظامی آمریکایی در یگان‌های نظامی عراق مشغول آموزش نیروهای پلیس و امنیتی این کشور هستند.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

روزنامه های تهران: یکشنبه 11 دی
یکشنبه 11 دی ۱۳۸۴ - اول ژانویه 2006

بی بی سی: روزنامه های یکشنبه تهران در عنوان های خبری خود مصاحبه معاون سابق ریاست جمهور سوریه را منعکس کرده و آن را آغازگر تحولاتی در منطقه دیده اند. ادامه گمانه زنی ها درباره طرح روسیه و نظر ایران درباره آن؛ تحلیل هائی درباره بودجه سال آینده و وضعیت اقتصادی کشور، درگیری مسلحانه در مرزهای شرقی کشور و سخنان تازه مصباح یزدی درباره ولی فقیه از جمله مطالب این روزنامه است.

مصاحبه خدام

اعتماد با عنوان "خیانت خدام به اسد" با چاپ عکس بزرگی از معاون اول سابق ریاست جمهور سوریه با بشار اسد در گزارش اصلی خود نوشته مصاحبه یا به تعبیری روشن‌تر افشاگری‌های عبدالحلیم خدام معاون رییس جمهور سابق سوریه آتشفشانی فوران کرد که گفته می‌شد آماده فعال شدنش است و قرار است تحولاتی در خاورمیانه جدید پدید آورد.

شرق که عنوان اصلی صفحه اول خود را به مصاحبه خدام اختصاص داده و در سرمقاله خود به تحلیل علت افشاگری مهم و تکان دهنده نفر دوم سابق سوریه پرداخته است. به نوشته **شرق** عبدالحلیم خدام در معرض اتهام برای مشارکت در اداره نظامی است که به لبنان به عنوان حیات خلوت امنیتی می نگریست و شاید برای ایجاد حاشیه امنیتی به یکباره شمشیر خود را از رو بست.

فرزانه روستائی شایعه ای را نقل کرده که در محافل سیاسی کشورهای متمایل به عربستان سعودی جریان دارد که می گوید: به غیر از ایران، نظام سیاسی عراق نیز به شیعیان متعلق یا متمایل شده است. ادامه معادلات و حذف اضافات در منطقه باید به ترتیبی ادامه یابد که با حذف یک عامل شیعه، یعنی بشار اسد موازنه و تعادل با حکام سنی منطقه برقرار شود. شاید هم اظهارنظرات اخیر عبدالحلیم به همین دلیل است.

طرح روسیه

اعتماد نوشته گرچه هنوز تیم دیپلماسی ایران پاسخ مشخصی به طرح روس‌ها مبنی بر انتقال فناوری غنی‌سازی اورانیوم به خاک آن کشور نداده است، اما احتمال پذیرش این طرح از جانب ایران، موضع‌گیری‌های متفاوتی را در سطح جهانی پدید آورده است.

به نوشته **اعتماد** به عقیده برخی تحلیلگران، سرمایه‌گذاری‌های کلان ایران در بخش غنی‌سازی اورانیوم مانع از آن خواهد بود که به راحتی تعلیق و صرف نظر کردن از این سرمایه‌ها و تجهیزات پذیرفته شود. اما برخی دیگر از صاحب‌نظران معتقدند تهدیدهای فزاینده غرب و احتمال تحریم‌های گسترده ایران از سوی اروپا و آمریکا ممکن است در تصمیم تهران برای از سرگیری غنی‌سازی در داخل خاک کشور تغییر ایجاد کند و جمهوری اسلامی را در آستانه ارجاع پرونده اتمی‌اش به شورای امنیت، به توافق با اروپا ترغیب سازد.

کیهان در عنوان اصلی خود طرح روسیه را طرح فریب اروپا خوانده و نوشته در نهایت آن کشور بازنده بازی است.

این روزنامه از زبان یکی از اعضای دفتر تحکیم وحدت نوشته هیچ گونه تضمین قانونی وجود ندارد که منافع ما در خاک روسیه تامین شود و این اقدامات فقط به این منظور صورت می گیرد که ما را از دستیابی به فناوری هسته ای بازدارند. روسیه می خواهد از غرب امتیاز بگیرد و از طرفی هم می خواهد ایران را خلع سلاح کند و به سمت خود بکشاند و اگر موفق شود قطعاً در آینده ایران هم به لحاظ سیاسی و هم به لحاظ اقتصادی هزینه های هنگفتی را به روسیه خواهد پرداخت.

شرق از قول یکی از اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نوشته روس ها برای محروم کردن ایران از چرخه سوخت هسته ای از سایر کشورهای اروپایی جلوتر هستند. چرا که آنها به لحاظ مسائل امنیتی نمی خواهند یک کشور قدرتمند دارای تکنولوژی هسته ای را در همسایگی خود ببینند.

این عضو مجلس به نوشته **شرق** گفته است از طرف دیگر روس ها به لحاظ اقتصادی نیز حاضر نیستند بازار پر سود ایران برای فروش سوخت هسته ای را از دست بدهند. بنابراین دستگاه دیپلماسی ایران باید متوجه باشد که برای مشارکت با روس ها در رابطه با غنی سازی اورانیوم ابتدا حدود آن را تعریف کند و ثانیاً این مشارکت را با چه سازوکاری می خواهیم دنبال کنیم؟

ولایت فقیه و مصباح

همبستگی خبر داده که آیت الله مصباح یزدی در سخنانی که روزنامه وابسته به وی "پرتو سخن" آن را نقل کرده گفته است ولی فقیه یعنی جانشین امام معصوم، یعنی کسی که می خواهد حق را تعیین کند، او گاهی مصلحت می بیند بگوید شما رای بدهید، هر چه شما رای دادید من قبول می کنم و گاهی دستور می دهد به چه کسی رای بدهید که رئیس جمهور باشد.

این استاد حوزه علمیه قم به نوشته **همبستگی** با تاکید بر این که ولی فقیه نصب و انتخاب نمی شود بلکه کشف می گردد گفته است انتخابات ریاست جمهوری اعتبارش به رضایت ولی است، مصلحت دیده که در این شرایط مردم رای بدهند. اما حقیقت آن است که مردم دارند پیشنهاد می کنند و می گویند که ما این فرد را می خواهیم امر با شماست، خواستی نصب کن، نخواستی نصب نکن.

اهمیت سخنان مصباح یزدی به آن جاست که در فرصت های مختلف هواداران جمهوری اسلامی در پاسخ مخالفانی که بالاترین مقام کشور را دائمی و انتصابی می دانند با اشاره به مجلس خبرگان استدلال می کنند که این مقام توسط خبرگانی تعیین و نظارت می شود که خود با رای مردم برگزیده شده اند.

خرافه پرستی

به نوشته **کیهان** معاون حقوقی رییس جمهور معاون حقوقی رئیس جمهور در پاسخ به سوالی درباره موضوع مبارزه با خرافه پرستی که اخیراً در سطح جامعه مطرح شده است، گفت: واضح است دولت با هرگونه عوام زدگی و خرافه پرستی و اشاعه آن به شدت مخالف است اما نکته مهم این است که برخی افراد معلوم الحال به بهانه لزوم برخورد با خرافه پرستی با رندی به نوعی با مقدسات و دستورات دینی نیز مخالفت می کنند.

در هفته های اخیر روحانیون بلند پایه و مقامات مختلف نسبت به شیوع خرافه پرستی در کشور هشدار داده اند.

اقتصادی

شرق در گزارشی از بودجه سال آینده کشور که بزودی به مجلس تقدیم خواهد شد از قول معاون پارلمانی رییس جمهور نوشته تا پایان سال به پنج هزار میلیارد ریال پارانه و همین میزان بودجه برای آموزش و پرورش و حدود دو هزار تا سه هزار میلیارد ریال برای امور بازنشستگان و ایثارگران و پرستاران و سایر موارد نیاز است.

این مقام دولتی به نوشته **شرق** در عین حال توجه داده که سیاست دولت در بودجه سال ۸۵ کل کشور، جلوگیری از افزایش بودجه جاری و حتی کاهش آن است و اگر افزایشی در بودجه دیده شود، فقط در بودجه عمرانی است.

شرق نوشته وزیر کشور ضمن تاکید بر این که محبوبیت نیروی انتظامی در مردم افزایش یافته ابراز امیدواری کرده است که دولت و مجلس با پانزده در صد بودجه افزایش بودجه برای این نیرو موافقت کند.

آفتاب یزد از قول رییس کمیسیون اقتصاد مجلس نوشته بودجه سال آینده دولت چهار در صد تورم ایجاد می کنند.

کیهان از قول رییس کمیسیون آموزش عالی مجلس نوشته ۹۰ درصد اعتبارات آموزش عالی کشور به دستمزد اساتید و مسائل متفرقه اختصاص داده می شود. ۱۰ درصد بقیه نیز به امور فرهنگی، رفاهی و مدیریتی اختصاص می یابد که با این اوضاع، بودجه ای برای امور پژوهشی داده نمی شود.

اعتماد از قول رییس مرکز پولشویی سازمان ملل ایران را دومین کشور پول شوی جهان پس از سوئیس اعلام کرده است.

به نوشته این روزنامه مهدی صحراییان با اشاره به ششصد میلیارد تومانی که در ایران گفته است بخشی از این مبلغ صرف مصارف داخلی می شود ولی بیش تر آن در خارج از مرزها به کالا تبدیل شده و به وسیله قاچاقچیان کالا و مواد مخدر به داخل کشور وارد و به ریال تبدیل می شود سپس وارد موسسات قرض الحسنه شده و از آنجا به بانک های رسمی منتقل می شود.

نا امنی در مرزهای شرقی

در حدود یک هفته بعد از کشته شدن محافظ رییس جمهور که در جرین سفر احمدی نژاد به سیستان و بلوچستان در راه های نا امن مرزی و در درگیری مسلحانه با دو تن دیگر به قتل رسیدند روزنامه **جمهوری اسلامی** نوشته یک نفر از اشراری که در به شهادت رساندن محافظ رئیس جمهور در سفر به این استان دست داشته اند دستگیر شده و به این جنایت اعتراف کرده و معلوم شده که او انگیزه سیاسی نداشته بلکه فرد دستگیر شده از معتادانی بوده که با هدف سرقت اقدام به راهبندان نموده و مرتکب این جنایت شدند.

همین روزنامه در جای دیگر خبر داده که یک پاسگاه انتظامی در ۱۴ کیلومتری سراوان و نزدیک مرز پاکستان مورد هجوم اشرار قرار گرفته و افراد پاسگاه روبرو شدند، رایبندگان همانها هستند که در قتل محافظ رئیس جمهور نقش داشتند.

روزنامه های تهران: یکشنبه 11 دی

یکشنبه 11 دی ۱۳۸۴ - اول ژانویه 2006

بی بی سی: روزنامه های یکشنبه تهران در عنوان های خبری خود مصاحبه معاون سابق ریاست جمهور سوریه را منعکس کرده و آن را آغازگر تحولاتی در منطقه دیده اند.

ادامه گمانه زنی ها درباره طرح روسیه و نظر ایران درباره آن؛ تحلیل هائی درباره بودجه سال آینده و وضعیت اقتصادی کشور، درگیری مسلحانه در مرزهای شرقی کشور و سخنان تازه مصباح یزدی درباره ولی فقیه از جمله مطالب این روزنامه است.

مصاحبه خدام

اعتماد با عنوان "خیانت خدام به اسد" با چاپ عکس بزرگی از معاون اول سابق ریاست جمهور سوریه با بشار اسد در گزارش اصلی خود نوشته مصاحبه یا به تعبیری روشن تر افشاگری های عبدالحلیم خدام معاون رییس جمهور سابق سوریه آتشفشانی فوران کرد که گفته می شد آماده فعال شدنش است و قرار است تحولاتی در خاورمیانه جدید پدید آورد.

شرق که عنوان اصلی صفحه اول خود را به مصاحبه خدام اختصاص داده و در سرمقاله خود به تحلیل علت افشاگری مهم و تکان دهنده نفر دوم سابق سوریه پرداخته است. به نوشته **شرق** عبدالحلیم خدام در معرض اتهام برای مشارکت در اداره نظامی است که به لبنان به عنوان حیات خلوت امنیتی می نگریست و شاید برای ایجاد حاشیه امنیتی به یکباره شمشیر خود را از رو بست.

فرزانه روستائی شایعه ای را نقل کرده که در محافل سیاسی کشورهای متمایل به عربستان سعودی جریان دارد که می گوید: به غیر از ایران، نظام سیاسی عراق نیز به شیعیان متعلق یا متمایل شده است. ادامه معادلات و حذف اضافات در منطقه باید به ترتیبی ادامه یابد که با حذف یک عامل شیعه، یعنی بشار اسد موازنه و تعادل با حکام سنی منطقه برقرار شود. شاید هم اظهارنظرات اخیر عبدالحلیم به همین دلیل است.

طرح روسیه

اعتماد نوشته گرچه هنوز تیم دیپلماسی ایران پاسخ مشخصی به طرح روس ها مبنی بر انتقال فناوری غنی سازی اورانیوم به خاک آن کشور نداده است، اما احتمال پذیرش این طرح از جانب ایران، موضع گیری های متفاوتی را در سطح جهانی پدید آورده است.

به نوشته **اعتماد** به عقیده برخی تحلیلگران، سرمایه گذاری های کلان ایران در بخش غنی سازی اورانیوم مانع از آن خواهد بود که به راحتی تعلیق و صرف نظر کردن از این سرمایه ها و تجهیزات پذیرفته شود. اما برخی دیگر از صاحب نظران معتقدند تهدیدهای فزاینده غرب و احتمال تحریم های گسترده ایران از سوی اروپا و آمریکا ممکن است در تصمیم تهران برای از سرگیری غنی سازی در داخل خاک کشور تغییر ایجاد کند و جمهوری اسلامی را در آستانه ارجاع پرونده اتمی اش به شورای امنیت، به توافق با اروپا ترغیب سازد.

کیهان در عنوان اصلی خود طرح روسیه را طرح فریب اروپا خوانده و نوشته در نهایت آن کشور بازنده بازی است.

این روزنامه از زبان یکی از اعضای دفتر تحکیم وحدت نوشته هیچ گونه تضمین قانونی وجود ندارد که منافع ما در خاک روسیه تامین شود و این اقدامات فقط به این منظور صورت می گیرد که ما را از دستیابی به فناوری هسته ای بازدارند. روسیه می خواهد از غرب امتیاز بگیرد و از طرفی هم می خواهد ایران را خلع سلاح کند و به سمت خود بکشاند و اگر موفق شود قطعاً در آینده ایران هم به لحاظ سیاسی و هم به لحاظ اقتصادی هزینه های هنگفتی را به روسیه خواهد پرداخت.

شرق از قول یکی از اعضای کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس نوشته روس ها برای محروم کردن ایران از چرخه سوخت هسته ای از سایر کشورهای اروپایی جلوتر هستند. چرا که آنها به لحاظ مسائل امنیتی نمی خواهند یک کشور قدرتمند دارای تکنولوژی هسته ای را در همسایگی خود ببینند.

این عضو مجلس به نوشته **شرق** گفته است از طرف دیگر روس ها به لحاظ اقتصادی نیز حاضر نیستند بازار پر سود ایران برای فروش سوخت هسته ای را از دست بدهند. بنابراین دستگاه دیپلماسی ایران باید متوجه باشد که برای مشارکت با روس ها در رابطه با غنی سازی اورانیوم ابتدا حدود آن را تعریف کند و ثانیاً این مشارکت را با چه سازوکاری می خواهیم دنبال کنیم؟

ولایت فقیه و مصباح

همبستگی خبر داده که آیت الله مصباح یزدی در سخنانی که روزنامه وابسته به وی "پرتو سخن" آن را نقل کرده گفته است ولی فقیه یعنی جانشین امام معصوم، یعنی کسی که می خواهد حق را تعیین کند، او گاهی مصلحت می بیند بگوید شما رای بدهید، هر چه شما رای دادید من قبول می کنم و گاهی دستور می دهد به چه کسی رای بدهید که رئیس جمهور باشد.

این استاد حوزه علمیه قم به نوشته **همبستگی** با تاکید بر این که ولی فقیه نصب و انتخاب نمی شود بلکه کشف می گردد گفته است انتخابات ریاست جمهوری اعتبارش به رضایت ولی است، مصلحت دیده که در این شرایط مردم رای بدهند. اما حقیقت آن است که مردم دارند پیشنهاد می کنند و می گویند که ما این فرد را می خواهیم امر با شماست، خواستی نصب کن، نخواستی نصب نکن. اهمیت سخنان مصباح یزدی به آن جاست که در فرصت های مختلف هواداران جمهوری اسلامی در پاسخ مخالفانی که بالاترین مقام کشور را دائمی و انتصابی می دانند با اشاره به مجلس خبرگان استدلال می کنند که این مقام توسط خبرگانی تعیین و نظارت می شود که خود با رای مردم برگزیده شده اند.

خرافه پرستی

به نوشته **کیهان** معاون حقوقی رییس جمهور معاون حقوقی رئیس جمهور در پاسخ به سوالی درباره موضوع مبارزه با خرافه پرستی که اخیرا در سطح جامعه مطرح شده است، گفت: واضح است دولت با هرگونه عوام زدگی و خرافه پرستی و اشاعه آن به شدت مخالف است اما نکته مهم این است که برخی افراد معلوم الحال به بهانه لزوم برخورد با خرافه پرستی با رندی به نوعی با مقدسات و دستورات دینی نیز مخالفت می کنند.

در هفته های اخیر روحانیون بلند پایه و مقامات مختلف نسبت به شیوع خرافه پرستی در کشور هشدار داده اند.

اقتصادی

شرق در گزارشی از بودجه سال آینده کشور که بزودی به مجلس تقدیم خواهد شد از قول معاون پارلمانی رییس جمهور نوشته تا پایان سال به پنج هزار میلیارد ریال پارانه و همین میزان بودجه برای آموزش و پرورش و حدود دو هزار تا سه هزار میلیارد ریال برای امور بازنشستگان و ایثارگران و پرستاران و سایر موارد نیاز است.

این مقام دولتی به نوشته **شرق** در عین حال توجه داده که سیاست دولت در بودجه سال ۸۵ کل کشور، جلوگیری از افزایش بودجه جاری و حتی کاهش آن است و اگر افزایشی در بودجه دیده شود، فقط در بودجه عمرانی است.

شرق نوشته وزیر کشور ضمن تاکید بر این که محبوبیت نیروی انتظامی در مردم افزایش یافته ابراز امیدواری کرده است که دولت و مجلس با پانزده در صد بودجه افزایش بودجه برای این نیرو موافقت کند. **آفتاب یزد** از قول رییس کمیسیون اقتصاد مجلس نوشته بودجه سال آینده دولت چهار در صد تورم ایجاد می کنند.

کیهان از قول رییس کمیسیون آموزش عالی مجلس نوشته ۹۰ درصد اعتبارات آموزش عالی کشور به دستمزد اساتید و مسائل متفرقه اختصاص داده می شود. ۱۰ درصد بقیه نیز به امور فرهنگی، رفاهی و مدیریتی اختصاص می یابد که با این اوضاع، بودجه ای برای امور پژوهشی داده نمی شود. **اعتماد** از قول رییس مرکز پولشویی سازمان ملل ایران را دومین کشور پول شوی جهان پس از سوئیس اعلام کرده است.

به نوشته این روزنامه مهدی صحراییان با اشاره به شسته شدن سالانه میلیونها تومان پول در ایران گفته است بخشی از این مبلغ صرف مصارف داخلی می شود ولی بیش تر آن در خارج از مرزها به کالا تبدیل شده و به وسیله قاچاقچیان کالا و مواد مخدر به داخل کشور وارد و به ریال تبدیل می شود سپس وارد موسسات قرض الحسنه شده و از آنجا به بانکهای رسمی منتقل می شود.

نا امنی در مرزهای شرقی

در حدود یک هفته بعد از کشته شدن محافظ رییس جمهور که در جرین سفر احمدی نژاد به سیستان و بلوچستان در راه های نا امن مرزی و در درگیری مسلحانه با دو تن دیگر به قتل رسیدند روزنامه **جمهوری اسلامی** نوشته یک نفر از اشراری که در به شهادت رساندن محافظ رییس جمهور در سفر به این استان دست داشته اند دستگیر شده و به این جنایت اعتراف کرده و معلوم شده که او انگیزه سیاسی نداشته بلکه فرد دستگیر شده از معتادانی بوده که با هدف سرقت اقدام به راهبندان نموده و مرتکب این جنایت شدند.

همین روزنامه در جای دیگر خبر داده که یک پاسگاه انتظامی در ۱۴ کیلومتری سراوان و نزدیک مرز پاکستان مورد هجوم اشرار قرار گرفته و افراد پاسگاه روده شدند، رایندگان همانها هستند که در قتل محافظ رییس جمهور نقش داشتند.

گوناگون

متن کامل مصاحبه عبدالحلیم خدام با شبکه العربیه در شرق امروز

یکشنبه 11 دی ۱۳۸۴ - اول ژانویه 2006

گروه بین الملل شرق، محمدعلی عسگری؛ ناگهان شکاف! و صدای مهیب فروریختن یکی از ستون های اصلی! این همان حادثه ای بود که از مدت ها پیش ناظران و تحلیلگران امور سوریه انتظارش را داشتند. وقتی چند ماه پیش غازی کنعان وزیر کشور سوریه در دفتر کارش با يك گلوله به عمر خود پایان داد این ظن قوت گرفت که آستانه تحمل مقامات حزبی سوریه در حال فروپاشی است. خروج بی صدای عبدالحلیم خدام به گونه ای بود که کسی متوجه آن نشد. پیشتر وقتی او استعفای خود را تقدیم بشار ا

سد کرد ناظران می گفتند این می تواند نشانه پاکسازی درونی و اصلاحات داخلی باشد. به گفته آنها اسد می خواست با کنار زدن گارد قدیم، نیروهای تازه نفس را وارد کار کند و اصلاحات مورد نظر خود را پیش برد. اما بشار اسد بیش از فکر کردن به اصلاحات به حفظ نظام خود به هر قیمتی می اندیشید. با این وصف ظهور ناگهانی عبدالحلیم خدام در تلویزیون سعودی العربیه و افشاگری او در واقع به تعبیر يك روزنامه نگار سعودی يك انفجار انتحاری در پیش پای بشار اسد بود. خدام با این کار گزارش کمیته تحقیق بین المللی پیرامون ترور رفیق حریری را تایید کرد و فشارهای سیاسی بین المللی بر بشار اسد را افزایش داد. به گزارش منابع خبری، عبدالحلیم خدام در اظهارات خود گفت کشورش نسبت به

لبنان دچار خطاهای زیادی شد. وی گفت هرگز فکر نمی کرد رفیق حریری ترور شود اما از مدت ها پیش از بشار اسد شنید که گفته بود حرف های خیلی خیلی تندی به حریری زده است. خدام در اظهارات خود به این بند از گزارش دتلو مهلیس اشاره می کرد که در آن آمده بود بشار اسد به حریری گفته است اگر تابع سوریه نباشد لبنان را بر سرش خراب خواهد کرد! وی با نکوهش امیل لحدود رئیس جمهور لبنان گفت آنها اسد را به این کار تحریک کرده اند اما نتیجه قطعی این ترور را باید تحقیقات بین المللی آشکار کند. خدام با تایید خودکشی غازی کنعان گفت این بازتاب اعمال او در لبنان بود. وی همچنین با حمله شدید به رستم غزاله گفت: او به گونه ای در لبنان عمل می کند که گویی قدرت مطلق است و من نتوانستم اسد را برای تعویض وی متقاعد کنم. عبدالحلیم خدام همچنین در مورد اینکه می خواهند او را محاکمه کنند گفت هر کس به فکر محاکمه من باشد باید خود را در قفس اتهام ببیند. وی تاکید کرد که هنوز حرف های زیادی برای زدن دارد. خدام می گوید به پاریس آمده است تا خاطرات خود را بنویسد. وی می گوید هر کس مرا می شناسد می داند که من حرف های مهم و زیادی برای گفتن دارم. عبدالحلیم که مدعی است راه را برای جانشینی بشار اسد فراهم کرده او را فردی احساساتی می خواند که زود تحت تاثیر قرار گرفته و تصمیم می گیرد و سپس پشیمان می شود. وی در عین حال می گوید رابطه من با او خوب و عادی است و موقع خروج از سوریه با او خداحافظی کرده ام. متن مصاحبه او را در ادامه می خوانید. روزنامه شرق متن این مصاحبه را تنها جهت اطلاع رسانی و بدون هیچ گونه داوری منتشر می کند.

•••

• متن گفت و گوی العربیه با عبدالحلیم خدام
• بینندگان عزیز! مهمان امشب ما عبدالحلیم خدام معاون سابق رئیس جمهور سوریه و کسی است که ۵۵سال با حافظ اسد همراه بود و از سال ۷۰ به مدت ۲۵سال وزارت خارجه این کشور را برعهده داشت و از سال ۸۴ به عنوان معاون رئیس جمهور معرفی شد. پس از روی کارآمدن بشار اسد، خدام پست خود را حفظ کرد تا اینکه سرانجام از تمام پست های سیاسی و حزبی خود استعفا داد. راز جدایی این مرد قوی در نظام سوریه در دوران آقای حافظ اسد و پسرش از این نظام چیست؟ ابوجمال [کنیه عبدالحلیم خدام] در این گفت و گو از اوضاع داخلی و خارجی سوریه، از لبنان و علل فروپاشی روابط دوستانه سوریه و لبنان و نیز از نحوه برخورد سوریه با دو پرونده عراق و فلسطین خواهد گفت. در ابتدا بفرمایید عبدالحلیم خدام در پاریس تبعید است یا به آنجا آمده است؟ و تا کی در اینجا خواهد بود؟ واقعیت این است که من نه تبعیدی هستم و نه وطن خود را ترک کرده ام بلکه به پاریس آمده ام تا مرحله حساس و مهمی از تاریخ سوریه و منطقه را بنویسم. در مرحله ای که من یکی از رهبران اصلی در حوزه برنامه های سیاسی و اجرایی سوریه بودم این يك تکلیف ملی بود که من تاریخ این دوره را برای اطلاع نسل های آینده بنویسم و مردم را نسبت به وقایع درست و حقایق آگاه سازم. زیرا ما توانستیم سوریه را به جایگاهی شایسته در دو حوزه عربی و بین المللی برسانیم. در پاریس می توانم به دور از جنجال های سیاسی موجود در سوریه یادداشت هایم را بنویسم. بله من کناره گیری کرده ام تا بنویسم ولی از کار سیاسی کناره گیری نکرده ام. دوباره به دمشق باز خواهیم گشت. سوریه در قلب و خرد من است. من نه تهدید شده ام و نه کسی به من بی احترامی کرده است. رابطه من با رئیس جمهور بشار اسد خوب و دوستانه است. اختلافات در دیدگاه چیزی را عوض نمی کند. من دیدگاه متفاوتی نسبت به او دارم اما پیش از ترک سوریه با او خداحافظی کردم و او می داند که من برای مدتی طولانی به خاطر نوشتن اینجا مقیم خواهم بود. آنچه درباره تهدید و فشار می گویند درست نیست یعنی تا الان درست نیست.

• چرا تا الان؟ آیا انتظار دارید که در آینده تهدید شوید؟
انتظار دارم. البته کسانی که گمراه شده اند تحریکاتی صورت دهند.
• آیا از اینکه برگردید و محاکمه شوید می ترسید؟ یا از اینکه پرونده هایی را علیه شما رو کنند؟
اولاً همه سوری ها می دانند عبدالحلیم خدام کیست. آنها فداکاری های مرا در راه اعتلای نام سوریه می شناسند. آنها می دانند که من پنج بار تاکنون در معرض ترور قرار گرفته ام. این حوادث به خاطر این نبوده که مثلاً در فلان کازینوی قمار با کسی اختلاف پیدا کرده ام. به خاطر این بوده که من از سیاست سوریه دفاع کرده ام. همه اینها مرا می شناسند و اگر کسی جرات می کند که مرا محاکمه کند باید در نظر بگیرد که خودش در قفس اتهام خواهد بود.
• یعنی آیا پرونده هایی هست که شما بخواهید آنها را در اختیار دیگران قرار دهید؟
من حرف های زیادی دارم... صحبت های زیادی هست که من به خاطر مصلحت سوریه آنها را نمی گویم. کسی که می خواهد علیه من کاری کند خوب می داند که من چه چیز هایی دارم. خوب می داند که من حرف های مهم و اساسی دارم.
• دقیقاً این حرف ها چیست؟
وقتی مصلحت سوریه اقتضا کند آنها را خواهم گفت.
• خانواده شما الان در کجا هستند؟ فرانسه یا سوریه؟
دمشق بودند اما همسرم برای گذران تعطیلات عید به پاریس آمد.
• پس به خاطر مسائل امنیتی نبوده و دوباره به سوریه بازخواهد گشت؟
بله، باز می گردند.

• در آخرین دیدار شما با بشار اسد اوضاع چطور بود. آیا بحث و جدلی هم پیش آمد؟ او به شما چه گفت و شما چه پاسخی دادید؟

واقعیت این است که همه دیدارهای ما دوستانه بوده است. او فردی است که به ادب شهرت دارد و احترام خاصی به من می گذارد. بخش اعظمی از این رابطه به رابطه من و پدرش برمی گردد. من حتی يك کلمه هم نشنیده ام که به من بد گفته باشد. دو روز پیش از آنکه سوریه را ترك کنم، با او دیدار کردم و حرف های ما دوستانه و فراگیر بود. طبعاً بین ما اختلاف نظر وجود دارد، اما احترام متقابل هم هست.

• می گویند شما سوریه را در شرایطی سخت ترك کرده اید. یعنی در زمانی که دیگر آن مقام سابق را نداشتید. پاسخ شما چیست؟

درست است. من در زمان دشواری سوریه را ترك کرده ام. اما این به خاطر سوریه بوده است. چنان که اشاره کردم می خواهم تاریخ يك مرحله را بنویسم که در آن من نقش اساسی داشتم.

• شما اولین مقام سوری در این سطح بودید که از رهبری حزب و دولت استعفا داده است. آیا این مسئله به اختلاف شخصی شما با اسد برمی گردد یا به دلایل دیگری؟

من در سال ۱۹۹۸ در مرحله ای با بشار اسد آشنا شدم که پدرش او را برای وراثت آماده می کرد. ما دیدارهای زیادی با هم داشته ایم که محور آنها اوضاع داخلی، اوضاع عربی و اوضاع بین المللی بود. ما بر اصلاحات جدی در سوریه اتفاق نظر داشتیم. به خصوص اصلاحات سیاسی که زمینه های

دموکراسی را توسعه دهد و آزادی عمل حزبی و آزادی های عمومی را تامین کند. ما درباره اوضاع اقتصادی و نیاز به اصلاحات ریشه ای صحبت کرده ایم. برای همین وقتی به ریاست جمهوری رسید، من تصمیم گرفتم با او همکاری کنم و هر کمکی که لازم باشد، انجام دهم و تجارب چندین ساله خودم را در اختیار او قرار دهم. پس از ادای سوگند من پژوهش را درباره تحولات حزب ارائه کردم. توسعه حزب یعنی توسعه رژیم سیاسی در سوریه. من در این پژوهش به مسائلی چون آزادی ها و دموکراسی،

اوضاع اقتصادی، نحوه خروج از بحران اقتصادی، مسئله رابطه اسلام و عربیت و مسئله نوگرایی پرداختم. به اعتقاد من اگر بشار اسد این استراتژی را قبول کرده بود سوریه وارد این میدان های مین نمی شد و ما با این فشارهای خارجی و داخلی مواجه نمی شدیم. زیرا مشکل بزرگ این است که

دولت سوریه در مسیری حرکت می کند که تاریک و مین گذاری شده است. ما در سطح رهبری بر روی مسائل اقتصادی تاکید کردیم و سال ۲۰۰۰ تصمیم هایی هم گرفته شد که مجموعه ای از اصلاحات اقتصادی را شامل می شد. من اینها را به هیات وزیران فرستادم ولی آنجا خاك می خورد. در یکی از

سفرهای خود به فرانسه من با ژاک شیراک دیدار داشتم و از او خواهش کردم مجموعه ای از کارشناسان را بفرستد. من پیشنهادهایی دادم اما همه این پیشنهادهای متوقف شد و به عمل درنیامد تا اینکه به این نتیجه رسیدم که اصلاحات سیاسی و اقتصادی با اداری هرگز صورت نخواهد گرفت.

بنابراین تصمیم به استعفا گرفتم. با خودم خلوت کردم و خود را در بین دو راه دیدم: یا با وطن باشم یا با نظام. و من وطن را انتخاب کردم زیرا وطن يك حقیقت ثابت است و نظام مرحله ای گذرا در تاریخ است مثل سایر نظام ها در سایر کشورها. در این خلوت چه دیدم؟ فردگرایی در قدرت و نزدیکان. و تمرکز

قدرت و غیاب کامل نهادهای قانونی. رهبری حزب و سازمان های مردمی وجود ندارد و نقش آنها تنها پوشش دادن به تصمیم های رئیس جمهور است. مسئله دوم این است که با توقف اصلاحات فساد رو به فزونی نهاد و دولت روزه روز بدهکار می شد.

• منظور شما از نزدیکان چیست؟

ز نزدیکان یعنی پسرعمو، پسرخاله، نزدیکان یعنی دوستان نزدیک. زمانی که سوری ها لقمه ای نان برای خوردن پیدا نمی کردند، ثروت به طور غیرقانونی در دست مجموعه ای اندك انباشته بود. چون قانون وجود ندارد. آن چیزی که وجود دارد منافع يك محدوده تنگ پیرامون حاکمیت است. نیمی از مردم زیر خط فقر زندگی می کنند و نیمی دیگر روی خط فقر. با این اوضاع ما نمی توانیم با فشارهای خارجی مقابله کنیم. آزادی مردم مصادره شده و هر کار سیاسی ممنوع است و دستگاه های امنیتی بر همه جا

سلطه دارند.

• یعنی عبدالخلیم خدام ضرورت اصلاحات و دادن آزادی به مردم و توقف سلطه نیروهای امنیتی را می

خواهد؟ چرا این حرف را موقعی که ۳۰ سال بر اریکه قدرت بودید نزدی؟

اگر به کنگره های حزب در سال های ۱۹۷۱ تا ۲۰۰۵ برگردیم، خواهیم دید که این دیدگاه ها مطرح شده است. جنبش سال ۱۹۷۰ بر اساس ایجاد فضای باز و مشارکت مردم بود. قانون اساسی بر همین مبنا نوشته شده است. در آن دوره آزادی احزاب سیاسی مطرح شد اما پس از آن رکودهای سیاسی شروع

شد. پس از فروپاشی شوروی و تحولات مهمی که در سطح جهان اتفاق افتاد در حوزه های اصول، ارزش ها، اندیشه و شیوه های زندگی من نقش یکی از اعضای رهبری حزب را داشتم و مانند کل

نقش این رهبری که غایب بود نمی توانستم کاری بکنم. چون قدرت اجرایی در اختیار نخست وزیر بود. از سال ۲۰۰۰ که رئیس جمهور بشار اسد به قدرت رسید، چنانکه اسناد آن وجود دارد من پیوسته بر دو

نکته یعنی اصلاحات داخلی و فشارهای خارجی تاکید داشتم و طرفدار گفت وگویی ملی بودم تا مردم مشارکت پیدا کنند و وحدت ملی تقویت شود. اما نشستی نبود... تا اینکه نشست هایی اتفاق می

افتاد که درباره مسائل اقتصادی بود. من در آنها می گفتم که نیاز به اصلاحات است و اینها ثبت شده است.

ادامه از صفحه اول

• شما می گوید که افکاری اصلاح طلبانه را مطرح می کردید و رئیس جمهور و اطرافیانش پاسخی به آن نمی دادند. اما قبلاً گفته بودید که بشار اسد افکاری اصلاح طلبانه را مطرح می کند اما گارد قدیم مانع انجام این اصلاحات می شود، در حالی که خود شما یکی از اعضای همان گارد قدیم هستید؟ این چیزی است که دستگاه های اطلاعاتی مطرح می کنند. می خواهند کوتاهی در اصلاحات را توجیه کنند و این تقصیر را به گردن گارد قدیم بیندازند. چه عواملی باعث شد که ما به این برسیم؟ اولین مسئله فردگرایی در قدرت بود. دوم برداشت نادرست از تحولات عربی و بین المللی.

• بیخشید یعنی بشار اسد فردگرایی می کند؟

طبعاً. دوم به خاطر برداشت نادرست از تحولات منطقه ای و بین المللی بود. برای مثال در سال ۲۰۰۴ داریل عیسی به سوریه آمد و با بشار اسد دیدار کرد. در آن زمان مارتین ایندایک هم آمد و با رئیس جمهور دیدار کرد. داریل گفت که برای تحکیم روابط سوریه و آمریکا آمده است. مارتین ایندایک از سیاست های بوش در قبال عراق انتقاد کرد، سپس گفت که چند روز بعد بارنز با یک هیاتی خواهد آمد و به هر حال برای آمریکا، لبنان مهم نیست بلکه عراق مهم است. اما بشار اسد فکر کرد که آمریکا سینه خیز آمده است تا به خاطر عراق با او گفت و گو کند و در همان حال می خواهد در لبنان بماند. اما این برداشت غلط بود. این برداشت غلط کشور را به این نتایج رساند. سومین عامل انفعال و واکنش های احساسی اوست. یعنی ویژگی های بدی که می تواند در یک مقام مسئولی جمع شود. زیرا واکنش های احساسی، قدرت تشخیص درست و نادرست را از فرد می گیرد.

• چه واکنش هایی؟

برای مثال کسی خبری به او می دهد و او با شور و هیجان تصمیمی را می گیرد. بعد از مدتی می فهمد آن چیزی که به او گفته شده درست نبوده است. تصمیم می گیرد این خطا را تصحیح کند. خوب این اشتباه باید تصحیح شود ولی چرا احساساتی می شویم؟ رئیس جمهور حافظ اسد قدرت فوق العاده ای در خویشننداری داشت. این صفت مهمی برای کسی است که می خواهد کشوری را اداره کند. مسئله دیگر حرفهایی است که اطرافیان تحویل او می دهند و به او می فهمانند که صاحب تشخیص است و اگر خطایی کرده باشد این خطا را درست جلوه می دهند. اگر ظلمی کرده باشد آن را عدل تصور می کنند. وای بر اطرافیان که چه توهماتی را القا می کنند و تا چه حد نقش دارند.

• من می خواهم به افراد خاصی چون آصف شوکت و ماهر اسد اشاره کنم. رابطه شما با اینها چگونه بود؟

وقتی من در قدرت بودم جز از طریق وزیر دفاع و رئیس ستاد مشترک با نیروهای نظامی رابطه ای نداشتم. من آنها را می شناسم ولی رابطه ای سیاسی یا غیرسیاسی بین ما وجود نداشت.

• بین شما و فاروق الشرع در کنگره حزب بعث اختلافی پیش آمد. شما در آنجا از سیاست خارجی کشور انتقاد کردید. حالا احساس ناکامی نمی کنید که او دومین نفر در سوریه شده است در حالی که شما ۲۰ سال با حافظ اسد بودید؟

اولاً من احساس ناکامی نمی کنم و نمی پذیرم که فاروق الشرع را در مقابل من قرار دهید. دوم اینکه او جلسه را اداره می کرد و سوم اینکه کمیته سیاست خارجی در همان ابتدا گزارش او را رد کرد و چهارم اینکه او اصلاً در سوریه نفر دوم یا دهم نیست. من نمی خواهم بگویم که اختلاف زبانی بین ما وجود داشت.

• شما غازی کنعان را خوب می شناسید. در رابطه با پرونده لبنان شما با هم بودید. سوری ها می گویند که او خودکشی کرد. دلایل آن چه بود و آیا تردیدی در این باره وجود دارد؟

درواقع من اطلاعاتی ندارم و کسی هم با من تماس نگرفته است چون مرحوم غازی کنعان در دایره ای تنگ قرار داشت. اما اگر ما شرایط را مدنظر بگیریم و فشارهای روحی را محاسبه کنیم می توان گفت او به احتمال زیاد خودکشی کرده است. من البته نمی توانم نظر قاطعی بدهم. اما به احتمال زیاد خودکشی بوده است. نمی دانم در این باره تحقیقی جدی صورت گرفته است یا نه. ما براساس ظواهر امر قضاوت می کنیم.

• این فشارهای روحی چه بود که فردی را به انتحار می رساند؟

او یک روز پیش از مرگش به یک افطار به همراه دوستانش دعوت شده بود و با آنها شوخی می کند و هیچ اثری از ناراحتی هم نیست. روز دوم تصویر دیگری از او دیده می شود که نگران و پریشان است و از دفترش خارج می شود. کجا رفته است؟ با چه کسی تماس گرفته است و چه گفته؟ هیچ کس حقیقت را نمی داند. حداقل من نمی دانم.

• این دوره شما با او رابطه داشتید؟

من تقریباً یک سال و نیم بود که او را ندیده بودم. گاه با تلفن با هم صحبت می کردیم اما او در وزارت کشور مشغول بود و من دنبال کار خودم بودم. دیدارها کم بود و تقریباً یک سال و نیم متوقف شده بود. به نظر من لغو دیدارها به اراده او نبود.

• یعنی از او خواسته می شد که دیدار با شما را لغو کند؟

به نظرم اینطور بود.

چه کسی این فشار را اعمال می کرد و او را از شما دور می ساخت، اختیار با چه کسی بود؟ مسائل زیادی هست. به نظر من وضعیت لبنان بدون تردید بازتاب بزرگی داشت. این بازتاب متوجه غازی شد نه رستم غزاله. البته غازی کنعان در لبنان اشتباهاتی داشت، کسی در این باره بحثی ندارد اما او اگر خطا می کرد با ادب برمی گشت و تصحیح می کرد. رستم غزاله، مثل یک حاکم مطلق در لبنان

رفتار می کرد. در یکی از دفعات شنیدم که او به حریری دشنام می داد و حتی به نبیه بری یا به آقای جنیلاط. من به بشار اسد گفتم که چرا در لبنان اینطور رفتار می کند؟ و این کار به کل کشور ضرر می زند. با رهبران لبنان رفتاری غیرمعمولانه دارد، به نخست وزیر و دیگران دشنام می دهد... گفتم او را عوض کنید. گفتند به او هشدار دادیم و او عذرخواهی کرده است اما بعد از مدتی شنیدم که کارهای سوء او بیشتر شده است. يك بار از بانک ۲۵ میلیون دلار گرفت. من گفتم این راهزن است. او مجرم است باید او را گرفت و گردنش را قطع کرد. به رئیس جمهور گفتم تو قدرت داری، فرمانده ارتش هستی. این وضعیت را در لبنان او برای ما به وجود آورده.

• شما همین حرف ها را درباره رستم غزاله به رئیس جمهور گفتید؟!
بله... وقتی رئیس جمهور در سخنرانی خود در مجلس خلق گفت که ما در لبنان اشتباهاتی داشتیم من به او گفتم يك کمیته تحقیق تشکیل بده و افسرانی را که آنجا بوده اند به دادگاه بسپارید. گفت بعد روی این فکر می کنیم. اما نه تنها با رستم غزاله برخورد نشد بلکه به مقام تازه ای رسید.
• اجازه بدهید به لبنان بپردازیم و شما داستان طولانی آن را می دانید. سال ۱۹۷۶ سوریه وارد لبنان شد و این حضور با اشك هایی که در منزل رفیق حریری ریخته شد پایان یافت. شما دوباره برای تسلیت به منزل او رفتید. رفیق حریری را چه کسی کشت؟

برای پاسخ به این پرسش باید منتظر نتایج تحقیقات باشیم. در حال حاضر تحقیقی بین المللی دارد صورت می گیرد و همه آن را به رسمیت شناخته و حمایت می کنند. برای همین زود است که بگوییم چه کسی او را کشته است، اما من می خواهم به تبلیغاتی سیاسی اشاره کنم که علیه مرحوم حریری به راه افتاده بود. ما باید بپرسیم آیا بین رهبری سوریه و حریری رابطه خوبی وجود داشت؟ این پرسش، مشکل را تا حد زیادی روشن می کند.

• آیا پیش از ترور، رفیق حریری در لبنان یا سوریه تهدید شده بود؟
بله، مرحوم حریری بسیار تهدید شده بود.
• تهدید به قتل؟

یعنی به صورتی که رئیس سازمان امنیت در حالی که با هفت تیرش بازی می کند به کسانی که با او دیدار کنند می گوید.

• شما از رستم غزاله صحبت می کنید؟

بله. می گوید چنین و چنان می کنم. تهدیدهای زیادی چه در سوریه و چه در لبنان وجود داشت. حریری می گوید يك بار من به دمشق فراخوانده شدم... من این حرف را از سه منبع شنیده ام؛ از رئیس جمهور اسد، از خود حریری و از غازی کنعان.

• منظورتان همان دیدار کوتاه بین اسد و حریری است؟

نه، چندماه پیش از آن از طرف رئیس جمهور شنیدم که طی دیداری که با او داشتم به من گفت. من گفتم درباره نخست وزیر لبنان می گوید؟

• یعنی موقعی که هنوز نخست وزیر لبنان بود. یعنی قبل از استعفایش؟

بله، نخست وزیر بود و این حرف در حضور رستم غزاله و محمد خلوف و غازی کنعان زده شد. من گفتم چطور این حرف را به نخست وزیر لبنان می گوید. آن هم در حضور افسران دون پایه، آنجا بود که فهمیدم اشتباه کرده است. درخواست کرد که با حریری تماس گرفته شده و با او دیدار کند تا این موضوع برطرف شود.

• این حرف چه خشونت را در دل داشت؟

خشونت در بطن آن بود... شما نخست وزیر لبنان را می خواهید و می گوید که اجازه نمی دهم و هر کسی بخواهد از تصمیم ما خارج شود او را له می کنیم. تقریباً مشابه این حرف ها. چون دقیق همه را به یاد ندارم. اما می دانم که در نهایت خشونت و بی رحمی بود. حریری بیرون آمد. فشارش بالا رفته بود و خونریزی بینی پیدا کرد. غازی کنعان او را به دفترش برد و سعی کرد که موضوع را کنترل کند. این چیزی است که همه می دانند. يك بار درباره قطعنامه ۲۵۵۹ صحبت شد و به حریری حمله شد که کار بی سابقه ای سالار در مورد لبنان انجام می دهد و طایفه اش را گرد خود جمع کرده و این بر ضد سوریه است. الخ، من پس از آن با رئیس جمهور تماس گرفتم.

• با رئیس جمهور اسد؟

بله. من پیوسته با او ارتباط داشتم. می گفتم این چه حرفی است که می گوید. اوضاع سیاسی در لبنان طایفه گری است. درست است که حریری طایفه خودش را دور خود جمع کرده است ولی بروید نبیه بری را ببینید، جنبش امل و شیعیان حزب الله که شیعی است، حرکت مارونی ها، مسیحی ها. چطور رفیق حریری خطری برای سوریه است اما دیگران خطر نیستند و آنها هم طایفه خودشان را جمع کرده اند. چند روز بعد بود که من به آن مرحوم رساندم که لبنان را ترك کند چون در سوریه اوضاع ناچور بود.

• پیش از ترور او؟

بله. چند ماه پیش از ترور او. البته من هرگز فکر نمی کردم که سوریه دست به ترور رفیق حریری بزند.
• گفته می شود که جلسه ای با حضور شش تن از مقامات سوریه بوده که شما هم یکی از آنها بودید. در این جلسه فکر پاکسازی حریری مطرح شده و شما با آن مخالفت کرده اید؟
این درست نیست. اصلاً، چنان جلسه ای نبوده.

• شما می توانید تأیید کنید که دستگاه امنیتی سوریه ممکن است بدون اطلاع بشار اسد دست به چنان کاری زده باشد؟

ما باید منتظر تحقیقات بمانیم. اما از نظر اصولی هیچ دستگاه امنیتی در سوریه نمی تواند خود سرانه تصمیم بگیرد. این حرف را بشار اسد در مصاحبه خود با اشپیگل گفت و اتهام به سوریه را رد کرد. وی گفت اگر سوری ها در این قضیه دست داشته باشند به معنای آن است که من در آن دست داشته ام. یعنی سازمان اطلاعات غیر ممکن است که به صورت انفرادی در این ماجرا دست داشته باشد. البته اینها را باید تحقیق روشن کند.

• شما تنها مقام سوری ای بودید که در مراسم تسلیت رفیق حریری شرکت کردید و به لبنان رفتید. پیش از آن هم به عیادت مروان حماده رفتید که مورد سوء قصد قرار گرفته بود. آیا شما از طرف بشار اسد فرستاده شده بودید.

نه من به طور شخصی رفتم نه به عنوان يك مقام رسمی. به خاطر رابطه دوستانه ای که بین من و رفیق حریری وجود داشت. من استاد مروان حماده را به خاطر رابطه دوستانه ای که داشتم دیدم. من برای تسلیت خانواده رفیق حریری رفتم و در تشییع جنازه او هم شرکت کردم. چون او دوست من بود و من خوب می دانم او چه خدمتی به سوریه کرده است.

• علاوه بر رستم غزاله چه کسانی بشار اسد را علیه رفیق حریری تحریک می کردند؟ در درجه اول میل لحدود رئیس جمهور لبنان، همچنین جمیل السید، دستگاه های امنیتی، بعضی از لبنانی هایی که از حریری ضرر می دیدند. یعنی تحریک اصلی از طرف خود لبنان بود.

• در سوریه چه کسانی علیه او تحریک می کردند؟

افراد کمی. چون تاثیر آنها محدود بود.

• آیا تحریک از لبنان فقط از دستگاه های امنیتی بود یا رهبران سیاسی هم در این موضوع دخالت داشتند؟

به طور اساسی دایره اطراف ریاست جمهوری بود. افرادی هستند که نقش زیادی هم ندارند ولی اطلاعاتی را به این صورت به سازمان های امنیتی منتقل می کنند.

• آیا فرضیه احمد ابوعدس را قبول دارید؟

کسی که فرضیه احمد ابوعدس را طرح کرده بسیار کودن بوده است.

این انفجار هزار کیلوگرم مواد منفجره مخصوص احتیاج داشت. تکنولوژی بالایی می خواست تا رادار های اتومبیل حریری را از کار بیندازد. آیا احمد ابوعدس می توانست این همه مواد منفجره را به آنجا ببرد. اگر او در اتومبیل بود پس جسدش یا لاشه ماشین کجا است؟ من معتقدم هیچ آدم عاقلی پیدا نمی شود که بپذیرد ابوعدس پشت این جنایت باشد. چون این کار احتیاج به تکنولوژی بالایی داشته و مقادیر زیادی مواد منفجره و دستگاه های کنترل کننده که حداقل ۲۰ نفر در آن باشند و این عملیات بزرگ باید مدیریت می شد. این عملیات بزرگی بوده که پشت سرش سازمانی قرار داشته است. اما کدام سازمان؟ این چیزی است که باید در تحقیق به آن رسید.

• نظر شما درباره گزارش دتلو مهلیس چیست؟

شرایط را همه ما می دانیم. یعنی حمله تبلیغاتی بر ضد حریری را. سلیمان فرنجه درباره حریری می گوید او از سال ۱۹۹۶ يك پروژه خارجی بوده است. این يك هفته قبل از ترور حریری است. عمر کرامی و غیره هر کدام چیز هایی می گفتند.... من خودم يك وکیل هستم. گزارش مهلیس حرفه ای بود. او خلاصه مطالبی را که داشت آورده است. مهلیس فردی حرفه ای و قاضی سرشناسی است. او از سیاسی کاری پرهیز کرده است. با وجودی که این جرم يك جرم سیاسی بود اما کسانی که مورد اتهام قرار گرفتند آن را سیاسی می کنند.

عبدالحمید خدام در ادامه مصاحبه خود در مورد روابط سوریه و لبنان بیشتر توضیح می دهد. قرار بود شبکه العربیه بخش تازه ای از مصاحبه خود با خدام را دیشب پخش کند. بقیه صحبت های او را با العربیه در روز های دیگر در روزنامه شرق بخوانید.